

יפו - סוגיית שמירת השבת

הרב קוק, רבה של יפו והמושבות, התגורר ביפו והתמודד עם חילול השבת בפרהסיה בקרב העולים החדשים, אנשי העלייה השנייה, שגרו ביפו ובכל המושבות.

הרב קוק היה מקובל ומוערך בקרב שומרי הדת והחלוצים. הוא היה גורם מאחד בין כל הזרמים והקבוצות ביפו ובמושבות.

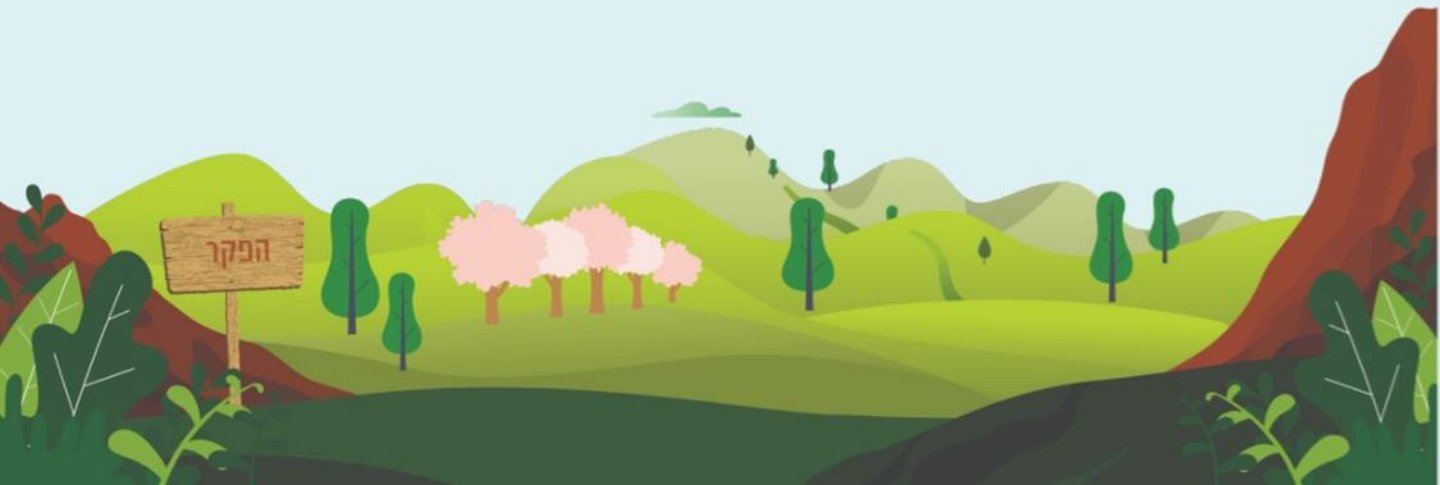
הפקר

דילמה

הדילמה עמה התמודד הרב (ועמה גם אנחנו מתמודדים כיום) היא איך לשמור על צביון השבת בארץ ישראל וביחד עם זאת לשמור על יחסים חיוביים עם החלוצים?

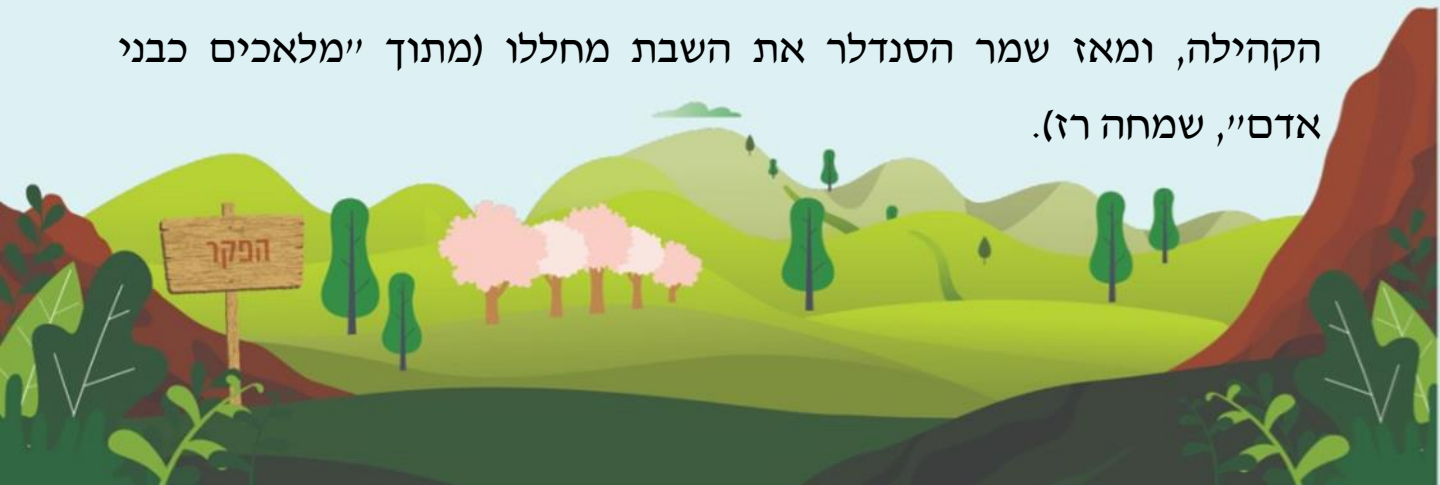
כיצד לדעתכם הרב היה צריך לפעול? וכיצד אנחנו בדור שלנו צריכים לפעול כדי לשמר את צביון השבת במרחב הציבורי במדינה ויחד עם זאת לשמור על יחסים חיוביים עם כלל הציבור שאינו שומר שבת?

פתיחת חניות ביפו בשבת

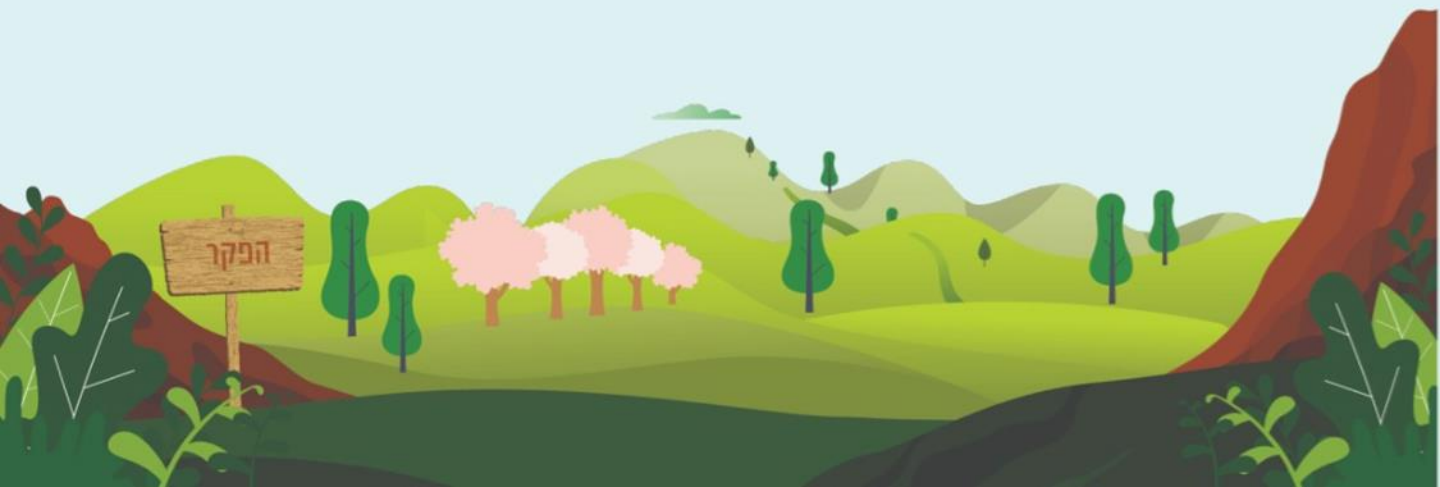
מספר דוד תדהר : בזמן שהרב כיהן כרב ראשי ליפו עלה בשבת אחת יהודי על בימת בית הכנסת "שערי תורה" שבנוה שלום ביפו, הפסיק את קריאת התורה ומסר הודעה לציבור, ששמואל הסנדלר יושב בשעה זו ממש בחנותו אשר ביפו, ועובד ומחלל שבת. היהודי דרש מהציבור, להפסיק את התפילה וללכת בהמון אל חנותו, ולעשות בו שפטים....מיד עלה הרב על הבמה, השקיט את הקהל המרוכז ודרש לסיים את התפילה בשקט. כתום התפילה יצא קהל המתפללים אחריו לחנותו של שמואל הסנדלר, בתנאי שיישמעו להוראותיו, ממנו יראו וכן יעשו. אחרי התפילה יצאו כל המתפללים, ובראשם הרב, ברחוב המוליך ליפו. בהגיעם לפני חנותו של אותו סנדלר, ניגש אליו הרב ואמר לו בידדות: "ר' שמואל, שבת שלום!" והלך הלאה. כמוהו עשה כל הקהל. הדבר השפיע על הסנדלר. נעל את חנותו ובא לביתו של הרב ואמר: יש לי שמונה ילדים בבית והכנסותי אינן מספקות, ומשם כך אנוס אני לעבוד בשבת...מובן, שהרב דרג להקל על מצבו, בעזרת ועד הקהילה, ומאז שמר הסנדלר את השבת מחללו (מתוך "מלאכים כבני אדם", שמחה רז).

כניסת דליז'נס-כרכרות בשכונת נוה צדק בשבת

הטמפלרים (אינם יהודים) שהיו תושבי יפו הפעילו את המערך התחבורה בארץ באותה תקופה על ידי כרכרות וסוסים. הרב הוציא מכתב תלונה בפני ועד שכונת תל אביב על כי דיליז'נס עבר בשכונתם בשבת "... בטח היתה עובדא זו שגיאת העגלון..." (פורים תרע"ג). (מתוך "מלאכים כבני אדם", שמחה רז).

הדלקת נרות שבת

סיפר הרב חרל"פ: בפוריה דיבר הרב בהרחבה על המאכלות האסורות, ודבריו עשו רושם רב. בו בערב הצהירו החלוצים שיכשירו את המטבח ומכאן ואלך יאכלו רק בשר כשר.

אולם צעירה אחת, שלבה לא היה שלם עם ההבטחה, הרשתה לעצמה להעיר: "עוד מעט ידרוש הרב מאיתנו גם להדליק נרות של שבת!"

לשמע הערה זו ביקש הרב את רשות הדיבור פעם נוספת והפליג בערך קדושת השבת ואור שבת קודש הזוהר ומאיר כל בתי הנפש של האנשים מישראל. ... סיים הרב את דבריו " כי מעתה , משהחלטתם לשמור על כשרות המאכלים... תתחיל להאיר לכם הנשמה היתרה של השבת, וגם עינכם תחזינה, גם עינכם תזכנה לראות את האור הגנוז בנרות השבת" קמה אותה צעירה ואמרה בהתרגשות: "רבי, רבי, אני מבטיחה שמהיום והלאה נתחיל גם להדליק נרות של שבת!" (מלאכים כבני אדם עמוד 386)

הרב בדרכו המיוחדת לא כפה על החלוצים לשמור שבת, אלא סיפר להם בדרכי נעם על קדושתה וסגולותיה עד שרצו לדבוק גם הם בטעמה המיוחד.

